

Umorzenie egzekucji, a umorzenie długu.

28 Marca, 2018r.

Postępowanie egzekucyjne najczęściej charakteryzuje się tym, iż dochodzenie wierzytelności przez komornika sądowego na wniosek wierzyciela trwa dłużej, aniżeli polubowne dochodzenie należności. Zdarza się tak, iż w toku długoletniej egzekucji mogą zaistnieć niespodziewane sytuacje, które uniemożliwią dalsze prowadzenie postępowania.

Postępowanie egzekucyjne można umorzyć w sytuacji, kiedy to pojawiła się trwała przeszkoda w dalszym prowadzeniu egzekucji, czyli taka, która powoduje, iż dalsze prowadzenie postępowania jest po prostu niemożliwe lub niecelowe.

“Istotą umorzenia jest przerwanie postępowania, uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych oraz rozstrzygnięcie o dalszym nieprowadzeniu postępowania. Instytucja umorzenia postępowania egzekucyjnego ma na celu jego zakończenie z przyczyn natury formalnej, gdy w danej, konkretnej sytuacji zaistniałej w jego toku wykonanie obowiązku przez zobowiązanego jest niemożliwe lub niedopuszczalne” (wyrok NSA z dnia 17 października 2006 r., sygn. akt I OSK 804/2006).

Warto wspomnieć, że przesłanki umorzenia postępowania egzekucyjnego są w znacznej części następstwem pojawienia się przyczyn niedopuszczalności postępowania egzekucyjnego (P.Pietrasz, Komentarz do art. 59 ustawy o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, publ. Lex 2010).

Podobnie jak w przypadku zawieszenia postępowania, możemy wyróżnić dwa tryby, w których może dojść do wydania postanowienia w tym przedmiocie, a mianowicie:

- z urzędu,
- na wniosek.

Zgodnie z treścią art. 824 § 1 k.p.c. . Postępowanie umarza się w całości lub części z urzędu:

- 1) Jeżeli okaże się, że egzekucja nie należy do organów sądowych
- 2) Jeżeli wierzyciel lub dłużnik nie ma zdolności sądowej albo gdy egzekucja ze względu na jej przedmiot lub na osobę dłużnika jest niedopuszczalna
- 3) Jeżeli jest oczywiste, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych
- 4) Jeżeli wierzyciel w ciągu sześciu miesięcy nie dokonał czynności potrzebnej do dalszego prowadzenia postępowania lub nie zajął podjęcia zawieszonych postępowania.

Najczęstszą przyczyną, kiedy dochodzi do umorzenia egzekucji z urzędu jest sytuacja, w której egzekucja świadczeń pieniężnych jest bezskuteczna, co oznacza, iż dłużnik nie posiada majątku, który pozwoliłby na zaspokojenie roszczeń wierzyciela. Prowadzenie egzekucji w takim przypadku jest bezcelowe.

Jednocześnie przyjmowane jest w orzecznictwie, że postanowienie sądu o umorzeniu postępowania egzekucyjnego, które uległo umorzeniu z mocy prawa (art. 823 k.p.c.), jest w istocie postanowieniem stwierdzającym to umorzenie (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 1996 r., III CZP 44/96, OSNC z 1996, nr 6, poz. 117), bowiem umorzenia, z przyczyn wskazanych w art. 824 § 1 k.p.c. zaistniały z chwilą upływu wskazanego w ustawie terminu, chociażby nie doszło do wydania postanowienia w tym przedmiocie przez komornika sądowego, a nawet bez potrzeby jego wydania (wyrok SN z 20 maja 2015 r., sygn. akt I CNP 28/14).

Umorzenie postępowania na wniosek może nastąpić z kolei, kiedy wystąpi z tym wierzyciel bądź dłużnik. Stosownie do treści art. 825. k.p.c. Organ egzekucyjny umorzy postępowanie w całości lub części na wniosek:

- 1) Jeżeli tego żąda wierzyciel; jednakże w sprawach, w których egzekucję wszczęto z urzędu lub na żądanie uprawnionego organu, wniosek wierzyciela o umorzenie postępowania wymaga zgody sądu lub uprawnionego organu, który zajął wszczęcia egzekucji
- 2) Jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo orzeczenie, na którym oparto klauzulę wykonalności zostało uchylone lub utraciło moc

3) Jeżeli egzekucję skierowano przeciwko osobie, która według klauzuli wykonalności nie jest dłużnikiem i która sprzeciwiła się prowadzeniu egzekucji, albo jeżeli prowadzenie egzekucji pozostaje z innych powodów w oczywistej sprzeczności z treścią tytułu wykonawczego

4) Jeżeli wierzyciel jest w posiadaniu zastawu zabezpieczającego pełne zaspokojenie egzekwowanego roszczenia, chyba że egzekucja skierowana jest do przedmiotu zastawu.

Przykładowo, według art. 825 pkt 3 kpc umorzenie zachodzi w sytuacji, gdy prowadzenie egzekucji jest z innych powodów oczywiście sprzeczne z treścią tytułu wykonawczego. Przesłanka taka wystąpi, gdy egzekucja została skierowana do rzeczy, która nie jest identyczna z ruchomością (art. 1041 kpc) lub nieruchomością (art. 1046 kpc) opisaną w tytule, bądź też do rzeczy, z której dłużnik nie ponosi odpowiedzialności, np. z majątku osobistego małżonka dłużnika, przeciwko któremu została nadana klauzula wykonalności z ograniczeniem wynikającym z art. 787 kpc, lub z majątku spadkobiercy, który jeszcze spadku nie przyjął i ponosi odpowiedzialność tylko ze spadku (art. 1030 kpc) (wyrok Sądu Okręgowego w Słupsku z dnia 2 grudnia 2015 r. sygn. akt IV Cz 675/15).

W przypadku umorzenia egzekucji komornik sądowy wydaje stosowne postanowienie, w którym wskazuje podstawę prawną w tym przedmiocie. Należy jednak zaznaczyć, iż umorzenie postępowania nie oznacza, że dług również został umorzony. Skutkiem wydania postanowienia o umorzeniu jest uchylenie dokonanych w toku czynności egzekucyjnych. Tytuł wykonawczy, na podstawie którego wszczęto egzekucję organ zwraca wierzycielowi z informacją o wyniku postępowania, którym to dokumentem wierzyciel może w dalszym ciągu dysponować i wszcząć ponownie egzekucję.

Komornik ustala ponadto wysokość kosztów egzekucji i obciąża nimi, co do zasady, dłużnika. Warto przytoczyć stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale z dnia 8 marca 2013 r. (sygn. akt III CZP 1/13), iż Umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela powoduje uchylenie wydanego w jego toku postanowienia o przyznaniu wierzycielowi od dłużnika kosztów zastępstwa prawnego (art. 826 k.p.c.).

Zatem, otrzymując postanowienie o umorzeniu postępowania należy pamiętać, że jeżeli należność, której spłaty domaga się wierzyciel jest np. nieprzedawniona to w każdym czasie możemy się spodziewać ponownej korespondencji z informacją o wszczęciu postępowania egzekucyjnego.